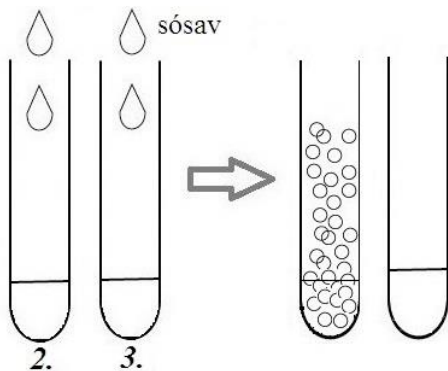
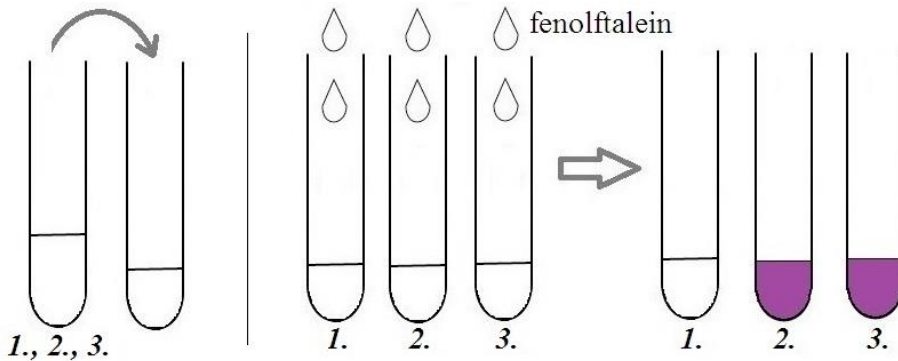

16.
– elvégzendő –

Eljárás, tapasztalatok:

a) A három kémcsőben található ismeretlen vizes oldatokat megfelezzük, majd a minták egyik felébe fenolftaleint csepegtetünk

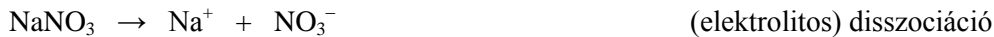
- az egyik oldat szintelen marad → **NaNO₃-o.**
- a másik kettő ciklámen színű lesz

b) A két lilára változó oldat másik felébe sósavat csepegtetünk.

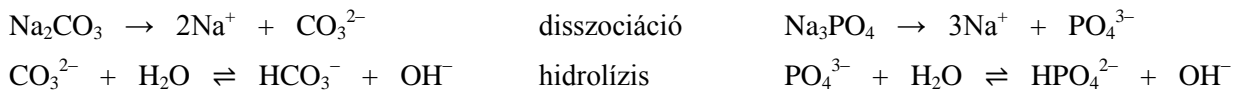
- az egyik esetben pezsgést tapasztalunk: szintelen, szagtalan gáz fejlődik → **Na₂CO₃-o.**
- nincs pezsgés → **Na₃PO₄-o.**

Magyarázat:

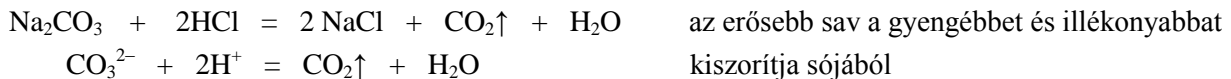
1. A NaNO₃ (*chilei salétrom*) erős savból és erős bázisból származik, tehát nem hidrolizál, oldata semleges kémhatású, a fenolftalein szintelen.

2–3. A Na₂CO₃ (*szóda / sziksó*) és a Na₃PO₄ (*trisó*) erős bázis és gyenge, illetve közép-erős sav sója, így lúgosan hidrolizálnak, fenolftaleines oldatuk ciklámen színű lesz.

2–3. A Na₂CO₃ és a Na₃PO₄ sósavval különböztethető meg egymástól: a karbonátból CO₂ fejlődik, a foszfát nem reagál látható módon.

Fogalmak:

elektrolitos / ionos disszociáció: egy vegyület vízben való oldódása során ionokat juttat az oldatba. Az ionvegyületek (pl. NaNO₃) és egyes molekuláris anyagok (pl. HCl) oldódnak így

sav (Arrhenius): olyan anyag, amely vízben oldódva disszociáció révén növeli a H⁺-koncentrációt
(*Brönsted*): H⁺ (azaz p⁺) leadására képes részecske

kémhatás: oldatok jellemzője, elárulja, hogy az oxónium- vagy a hidroxidionok koncentrációja nagyobb-e.
Savas kémhatás: c(H₃O⁺) > c(OH⁻), *semleges:* c(H₃O⁺) = c(OH⁻), *lúgos:* c(H₃O⁺) < c(OH⁻)

indikátor: olyan anyag, mely színváltozással jelzi a kémhatást (sav-bázis indikátor). Tágabb szóhasználatban valamilyen anyag jelenlétét színváltozással kimutató anyag

erős sav: olyan sav, mely vizes oldatban közel teljes mértékben disszociál (savállandója (K_s) > 1)

hidrolízis: vízzel való reakció;
esetünkben egy só gyenge savból származó anionja lép a vízzel egyensúlyi sav-bázis reakcióba